

On-line komunikace

My lidé jsme společenské bytosti, které spolu bytostně potřebují komunikovat. Komunikace tak patří mezi zásadní lidské dovednosti, kdy si mezi sebou předáváme a sdílíme informace v jejich nejrůznějších podobách (myšlenky, názory, emoce, způsoby chování apod.) a dorozumíváme se mezi sebou. Komunikace slouží k vytváření, udržování a pěstování mezilidských vztahů.

Vyplývá z přirozené potřeby člověka komunikovat s ostatními. Dochází k ní všude tam, kde se lidé setkávají. Mezi lidmi nelze nekomunikovat, jelikož i mlčením něco sdělujeme („jsi mi lhostejný“, „cítím s tebou“). Výměna informací je oboustranná (já sděluji tobě a ty mě posloucháš, ty sděluješ mně a já tě poslouchám).

Nové možnosti vnesl do komunikace internet, který ji výrazně usnadnil a zrychlil. Díky on-line komunikaci se prodlevy mezi předáním jakékoli informace adresátovi zkrátily na naprosté minimum. Dříve jsme ručně napsali dopis na dopisní papír, který jsme museli před tím koupit, stejně tak i obálku a poštovní známku. Pak jsme museli jít na poštu, nebo jej vhodit do poštovní schránky. Za tři dny dopis došel adresátovi. Pokud jsme chtěli, aby naše zpráva došla ještě ten den, tak jsme mohli poslat telegram. Museli jsme si ho ale připlatit. Mohli jsme také zavolat, ale nebyla jistota, že druhá strana má doma telefon a zda bude vůbec doma.

Rychlost předávání zpráv je oproti minulosti neuvěřitelná. Místo dopisu posíláme e-mail, který dojde během pár vteřin, místo telegramu posíláme SMS z mobilního telefonu, který vlastní většina z nás.

Zdroj: <https://unsplash.com>

Funkce komunikace

Každý z nás má jinou úroveň komunikace a každému vyhovuje různá forma komunikace. Někteří lidé mají dar od narození – dokáží dobře formulovat věty, umí mluvit a vystupovat na veřejnosti, bravurně píšou dopisy a zprávy, někteří umí okamžitě reagovat a smysluplně odpovídat. Dobrá zpráva je, že komunikačním dovednostem se dá naučit. Je to podobné, jako s jakýmkoliv jiným tréninkem, musíme procvičovat a tím se rozvíjet a zlepšovat se. Ještě než se podíváme na to, jakou formou můžete sdílet a komunikovat pomocí digitálních technologií, je důležité si uvědomit, proč vlastně chceme poslat zprávu z bodu A (to jsem já) do bodu B (ti druzí). Možná, po přečtení následujícího textu, už budete mít více ujasněno, za jakým účelem chcete komunikovat a díky tomu si pak vyberete tu nejlepší cestu – prostředek, přes který informace pošlete dál do světa, nebo třeba i jen za roh k sousedovi.

Informativní | Když chci pouze předat informaci, např. kdy mají otevřeno v knihovně.

Instruktivní | Když chci někoho něco naučit, např. jak správně udělat hovězí vývar.

Přesvědčovací | Když chci někoho přemluvit, např. zeleninu kupuj jen a pouze na trhu.

Socializační | Když chci udržovat a opečovávat vztahy, např. čtu, že se nemáš dobře, chceš si o tom popovídat?

Vzdělávací a výchovná | Když potřebuju někoho vzdělávat, např. vysvětlit pravidla silničního provozu.

Zábavná | Když se nechci nudit, např. posílání vtipů.

Sdělovací | Když se potřebuju svěřit a zároveň hledám pomoc, např. mám strach, že to nezvládnou.

Nástroje on-line komunikace

Gigantický rozvoj internetu a informačních technologií pohltit už mnoho lidí napříč celou zeměkoulí, mladší i starší generaci. S každou novou digitální technologií stoupá jejich popularita. Komunikovat přes internet můžeme v on-line nebo off-line podobě. V té první variantě – on-line – to vypadá tak, že jsou přítomni dva nebo více účastníků komunikace v tutéž chvíli. Je to podobné jako při telefonování. Víte, že člověk na druhé straně je právě připojený k internetu, a nejspíš se i dočkáte okamžité jeho odpovědi (například chatovací aplikace Skype). V druhé variantě (off-line) neprobíhá komunikace v reálném čase a není tedy jasné, zda je jedinec teď přítomen, tzn., že odpověď můžeme získat klidně až za pár dnů (například e-mail).

V následujícím seznamu máte řadu možností, jak komunikovat se světem tzv. on-line.

Základní nástroje on-line komunikace

Základem pro komunikaci s ostatními je mobilní telefon a volání z něj, posíláme zprávy pomocí SMS, případně MMS. Mezi základní nástroje on-line komunikace patří i e-mail. Tyto nástroje s úspěchem nahrazují klasický telefon, dopis a telegram.

Telefonování

Tradiční telefonický hovor uskutečňuje jedinec prostřednictvím telefonního přístroje (mobilní telefon či pevná telefonní stanice), není potřeba připojení k internetu.

SMS, MMS

Odesílání či přijímání krátkých zpráv se uskutečňuje pomocí mobilních telefonů. Lze odesílat textové (SMS) nebo obrázkové zprávy (MMS).

E-mail

Elektronická pošta je způsob výměny zpráv mezi uživateli, kteří využívají služeb tzv. e-mailových serverů. Ty každému majiteli e-mailové adresy nabízejí přijímání, přeposílání, doručování a ukládání zpráv včetně možnosti posílání dat do určité velikosti. Jedná se o nejstarší a nejdéle přetrvávající on-line způsob komunikace.

Příklady:

Seznam Email
Seznam.cz

Gmail
Google.com

Centrum Mail
Centrum.cz

Outlook.com
Microsoft

Aplikace pro chatování

Velká část komunikace dnes probíhá pomocí internetu přes mobilní telefon nebo notebook. Díky možnostem chatovacích aplikací dnes můžete být ihned v kontaktu s kýmkoliv z celého světa. Můžete si psát krátké i delší zprávy, posílat fotografie, videa, emotikony nebo menší soubory. Případně založit skupinu pro hromadnou korespondenci, a být tak v kontaktu třeba s kolegy z pracovní skupiny nebo s rodinou.

Messenger / Facebook

Velmi jednoduchá komunikační aplikace pro rychlé zasílání zpráv. Můžete hned začít komunikovat s rodinou či přáteli. Messenger je jako posílání SMS. Podporuje i hromadné konverzace. Samozřejmě je posílání fotografií, emotikonů, animovaných obrázků, je možné posílat i jiné menší soubory.

WhatsApp

Aplikace umožňující výměnu zpráv a multimediálních souborů mezi vlastníky chytrých telefonů za pomoci internetu. Kromě textových zpráv uživatelé WhatsApp Messenger si mohou navzájem zasílat obrázky, videosoubory, audiosoubory nebo svou polohu na mapě.

Telegram

Aplikace pro jednoduché, rychlé, zabezpečené a synchronizované zasílání zpráv na všech zařízeních uživatele. Uživatelé si mohou zasílat zprávy, fotografie, videa a soubory libovolných formátů, vytvářet skupiny a kanály.

NÁŠ PŘÍBĚH

Vašek s Marií oslavovali s jejích vnučkou Klárou úspěšné složení maturitní zkoušky. Byli na Kláru patřičně hrdí. Během oslavy se ale dozvěděli, že Klára odjíždí na rok do zahraničí a to již začátkem příštího týdne. Radost přešla ve smutek. „Já vám budu psát“, slibovala Klára. „No jo, ale to si nepopovídáme“, odpověděla babička. Za týden budete doma, pokecáme“. Děda s babičkou se na sebe nechápavě podívali, ale příkvyli.

Týden uběhl jako voda a Klára mezitím odletěla. V domluvený čas do bytu Vaška a Marie vtrhl Milan, bratr Kláry. „Nesu dárek, který vám změní život“ hulákal ve sebe Milan místo pozdravu. „Klára vám posílá její starý notebook, je o několik tříd lepší než ten váš předpotopní počítač, na kterém jen hrajete Solitaire“ pokračoval Milan.

Pak Milan zapnul notebook a povídá: „Tak tohle je ikona e-mailu, na tu klikněte, máte tam dopis od Kláry. Píše, že každou středu podvečer budete mít s ní setkání. Stačí kliknout na tento odkaz. No a to je právě teď. Tak na něj klikneme a ještě teď jednou na tlačítko připojit“.

„Ahoouoooooooooj babíí a dědoooo“. „Klára“ vykřikla překvapeně babička. „Vítejte v Meetu. Tady si budeme každý týden povídat a když bude nějaká změna, tak vám to napíšu do mailu“ sdělila Klára překvapeným prarodičům. „A teď se podívejte na to, kde bydlím“ pokračovala Klára a zmizela z obrazovky. Místo ní se objevily fotky, které Klára postupně komentovala. Další fotky najdete na Rajčeti, Milan vám to ukáže. Jo a udělala jsem na Facebooku skupinu pro celou rodinku a dala tam nějaká videa. Nebojte, to se naučíte“.

Když Klára zmizela a Milan odešel, Vašek s Marií si dali skleničku vína a Marie povídá: „To teda bylo, co?“

Aplikace pro videohovory

Převážná většina chatovacích aplikací nabízí v rámci svých funkcí také jednodušší nebo složitější variantu posílání videa nebo on-line hovor. Níže uvedené aplikace se v první řadě soustředí zejména na videohovory a videokonference. Chatování a sdílení souborů mezi uživateli je až druhotnou možností.

Telekonference

Prostřednictvím videokonference, videohovoru, telekonference (skupinový hovor bez obrazu) apod. lze realizovat on-line komunikaci s několika desítkami či dokonce stovkami lidí bez nutnosti fyzického setkání. Videokonference a telekonference mají široké možnosti využití, např. pro skupinové či rodinné plánování, skupinové sdílení apod. Navíc lze z těchto on-line setkání snadno pořizovat audio nebo videozáznam pro archivaci nebo pro umístění na webové stránky.

Skype

Univerzální komunikační program nabízející bezplatné telefonování prostřednictvím internetu – videohovory, zasílání textových zpráv, přenos souborů a mnoho dalších zajímavých funkcí.

Největším přínosem Skype jsou hovory, videohovory nebo skupinové hovory, do nichž se může zapojit až 25 účastníků. Skupinových hovorů se mohou současně účastnit jak uživatelé programu Skype, tak i majitelé klasických telefonních linek v pevných a mobilních sítích.

Viber

Aplikace, která umožňuje uživateli volat, posílat obrázky, videa a odesílat textové a hlasové zprávy každému, kdo má nainstalovanou stejnou aplikaci. Zprávy lze odstranit a po poslední aktualizaci lze dokonce změnit jejich obsah.

Google Meet

Google Meet je program pro komunikaci prostřednictvím internetu. Největším přínosem Google Meet jsou videohovory nebo skupinové hovory, do nichž se mohou zapojit desítky účastníků. Výhodou je sdílená obrazovka, kdy na monitoru je vidět např. fotografie, obrázky, dokumenty a další podněty k diskuzi.

Jitsi Meet

Obdoba Google Meet – umožňuje videohovory, chat, sdílení obrazovky. Pro základní použití v počítači nepotřebuje registraci, stačí jedním kliknutím spustit konferenci a nasdílet ostatním odkaz.

Zoom

Aplikace pro videokonference, která se hodí pro pracovní i rodinná on-line setkávání. Výhodou je neomezený počet schůzek a žádné časové limity pro individuální schůzky. Se 40minutovým limitem pak můžete organizovat skupinové schůzky s až 100 lidmi.

Sociální sítě

Sociální sítě jsou fenoménem dnešní doby. Většina lidí dnes komunikuje se svými přáteli, rodinou nebo kolegy z práce zejména přes tyto sítě. Aktivní uživatelé pravidelně přispívají na sociální sítě svými postřehy, názory a komentáři. Jedná se o prostředí, kde mohou rychle a jednoduše sdílet informace, pozvánku na pořádanou akci nebo jejich prostřednictvím zveřejňují jakoukoliv multimediální zprávu.

Diskuzní fóra a chaty

Oblíbeným místem na internetu jsou diskuzní fóra a chaty k nejrůznějším tématům. Lidé do nich vkládají své názory, rady a reakce, které se následně na stránce zobrazují. Může jít například o připomínku ke stavbě chodníků, diskuzi vztahující se k dané stránce nebo článku, návštěvní knihu (guestbook), odborné či tematické diskuzní fórum nebo otázky a odpovědi k různým situacím či problémům. Právě zde probíhá živá komunikace mezi návštěvníky diskuzních fór. Fóra mohou být řízena nebo také ne. Chat umožňuje účastníkům diskutovat na webu synchronně v reálném čase.

Prezentace

Řada lidí potřebuje čas od času prezentovat své výtvary, názory, myšlenky, či ideje. Příkladem může být prezentace rodinných fotografií. Obrázky, fotografie, texty či jiné výtvary lze prezentovat prostřednictvím speciálních programů a mobilních aplikací. Výsledek našeho snažení můžeme následně promítnout na monitoru, na zdi (s dataprojektorem) či sdílet v on-line prostředí s přáteli a diskutovat o tom.

PowerPoint

Nejběžnější a nejrozšířenější software primárně určený pro tvorbu prezentací. Byl vytvořen jako nástroj pro kvalitní vizualizaci našich nápadů a myšlenek. Základem jsou tzv. slajdy, ze kterých je tvořena celá prezentace. Obsahem slajdů je hlavní sdělení – titulky a texty doplněné obrázky, grafy či diagramy. Do slajdu jde vložit i video a audio. Jednotlivé prvky lze rozvíjet pomocí animací. Provázanost slajdů je možné podpořit řadou přechodových efektů.

Facebook

Sociální síť s mnoha funkcemi. Nejvyužívanějšími službami je přidávání statusů, sledování tzv. zdi, stránek a skupin, ale také využívání různých aplikací. Často využívá možnost přidávání fotek a videí či oznámení o nějaké události. Velký význam má FB v rámci občanských aktivit, marketingu (filtruje placenou reklamu dle preferovaných témat uživatele) či různých sociálních skupin a klubů. Mezi mládeží do 18 let je používán spíše jeho textový kanál (messenger) než jako sociální síť pro sdílení života.

Twitter

Sociální síť umožňující tzv. mikroblogování. Uživatelé posílají tzv. tweety, tj. zprávy o maximální délce 280 znaků, které je možné doplnit obrázkem, videem nebo odkazem. Systém umožňuje sledování tweetů vybraných uživatelů (tzv. following). Jedná se o sociální síť, kterou často využívají odborníci nebo lidé ke sdílení profesních a odborných témat.

LinkedIn

Umožňuje především propojení s pracovním trhem. S jeho pomocí lze budovat svoji profesní kontaktní síť či vytvořit životopis. LinkedIn je vítaným pomocníkem organizací, které zde mohou hledat vhodného kandidáta na pracovní pozici mezi obrovským množstvím potenciálních zaměstnanců. Základní profil, který je pro běžného uživatele zcela dostačující, je zdarma, doplňkové funkce jsou již placené.

Instagram

Volně dostupná aplikace pro různé mobilní operační systémy. Svým uživatelům umožňuje sdílení fotek a videí. K tomu je určena řada filtrů, které lze na pořízenou fotografii aplikovat. Aplikace se nesnaží konkurovat jiným sociálním službám, ba naopak umožňuje snadné sdílení fotografií na další sociální síť jako je Facebook nebo Twitter. Velmi oblíbená je mezi nejmladšími uživateli, a to zejména pro její dynamičnost – hodně obrázků, méně textu, možnost sledovat kohokoliv, kdo má veřejný profil.

YouTube

Portál pro sdílení videí umožňuje komukoliv nahrát, zveřejnit a sdílet libovolná videa na internetu. Každý den je na portálu YouTube přehráno přes dvě miliardy videí. Internetový obsah lze kromě samotného serveru sdílet i na webových stránkách, blozích a především různých sociálních sítích. Služba YouTube je pro uživatele zadarmo, veškeré finance pocházejí z reklamy.

Snapchat

Podobná sociální síť jako Instagram, jde o aplikaci, která umožňuje především sdílet fotografie a videa. Nejvíce ji využívají lidé v USA, u nás především teenageři. Aplikace vznikla jako studentský školní projekt Stanfordské Univerzity a pro její jednoduchost a rychlost sdílení se velmi rychle rozšířila.

TikTok

Mobilní aplikace pro vytváření a sdílení krátkých videoklipů. Je používána stovkami milionů uživatelů po celém světě, oblíbená je především mezi mladšími skupinami uživatelů.

Zdroj: <https://unsplash.com>

Záznam zvuku

Jedná se zpravidla o audiozáznam, který vzniká nahráváním do zařízení (mobilu, tabletu, počítače) a lze jej z tohoto či jiného zařízení reprodukovat. Předmětem záznamu mohou být mluvené poznámky, řeč, hudba, zpěv nebo třeba nahrávky zvuků ptáků apod.

Audacity

Jednoduchý zvukový editor s knihovnou efektů. Je zdarma dostupný a lehce ovladatelný. Umožňuje editaci a mixování zvukových stop, nahrávání zvuku, export do audio formátů jako avi, mp3, wav.

ProTools First

Vícestopé digitální studio pro nahrávání a úpravy zvukových nahrávek. Program je volně šiřitelnou limitovanou verzí profesionálního software ProTools.

Prezi

Prezentační program, který místo jednotlivých slajdů využívá velkého plátna, na kterém je umístěn veškerý obsah. Během prezentace se nad plátnem přelétává a zoomuje. Prezi je on-line a zdarma nástroj pro vytváření netradičních a dynamických flashových prezentací. Práce s ním je velmi snadná a intuitivní. Prezi mají blíže k myšlenkové mapě než k PowerPointu. Jeho využití může být velice různorodé a výsledné prezentace jsou zajímavé a zábavné.

Animoto

Rychlá on-line výroba slideshow a krátkých videí. Jen se nahrají fotky a videa do připravené video šablony a Animoto vše zpracuje samo. Pro občasný střih videa stačí webové editory. Odpadnou starosti s instalací a ušetří hodiny při renderování na pomalých počítačích. Stačí přidat fotky a videa do projektu a vybrat vhodné téma. Vše ostatní je na Animoto.

Microsoft Publisher

Nástroj na tvorbu různých druhů publikací, bookletů, brožur, zpravodajů a marketingových materiálů, které lze v layout editoru Publisheru rychle skládat prostřednictvím mnoha desítek off-line i on-line dostupných šablon.

Psaní blogu

Blog je webová stránka obsahující příspěvky autora, který se nazývá blogger. Obsahem blogu jsou zpravidla různé návody, názory, recenze, články o novinách (např. ve světě internetu či v politice) atp.

Blog

Diskusní nebo informační web publikovaný na internetu skládající se z textových záznamů (příspěvků) ve stylu deníku, často velmi osobních. Příspěvky mohou být prací jednotlivce, nebo skupiny (tzv. MAB). Od slova vzniklo i sloveso blogovat, což znamená udržovat, nebo přidávat obsah do blogu.

Blogger

Program na tvorbu vlastního blogu. Na výběr je z celé řady jednoduše použitelných šablon se stovkami různých pozadí a s rozvržením, které lze přizpůsobit potřebám jednotlivce. Pokud nebude nic z toho vyhovovat, lze si navrhnout něco svého.

Blogcast

Je kombinací blogu a podcastu (případně vidcastu). Blog slouží jako platforma, na které jsou záznamy uchovávány, komentovány a pomocí které je možné záznamy s pomocí vyhledávače dohledat.

Zdroj: <https://unsplash.com>

Webové stránky

Další část lidí má tendenci prezentovat své výtvory, názory, myšlenky, či ideje široké veřejnosti. K tomu už potřebují náročnější nástroje pro tuto činnost. Mohou to být osobní webové stránky, které se vytváří na řadě platform.

Webnode

On-line nástroj pro tvorbu a správu webových stránek. Má funkci pro tvorbu webových prezentací, bez potřeby instalace či konfigurace. Přetažením myši lze na stránky snadno umístit mnoho interaktivních prvků jako jsou např. ankety, články, diskuzní fóra, blogy, FAQ, formuláře atd.

WordPress

Nejrozšířenější open source nástroj pro redakční publikační systém. Je rozvíjen na základě příspěvků vývojářů i běžných uživatelů a jeho používání je zdarma. Nabízí na výběr z několika šablon designu, vnitřní schéma stránek je ale vždy stejné. Pomocí tzv. pluginů (rozšiřujících funkcí) lze vytvořit téměř jakékoliv webové stránky (komerční firemní stránky, prezentace sportovního oddílu, osobní blog...).

Vimeo

Webový projekt určený pro sdílení audiovizuální tvorby. Nacházejí se zde převážně díla autorská a umělecká. Vimeo je primárně určen filmovým nadšencům a experimentátorům, kteří se mohou zaregistrovat a sdílet názory a postřehy s ostatními.

Tvorba videí

Video je technologie, která slouží k zachycení, zaznamenávání, přehrávání, přenosu a obnově pohyblivých obrázků. S rozvojem a dostupností digitálních technologií může natáčet video každý, kdo má videokameru, ať už jako samostatný přístroj, nebo ve svém mobilním telefonu. Díky snadné dostupnosti se video stalo součástí běžného života. Ke sdílení videí s dalšími uživateli můžeme použít e-mail, chatové aplikace či sociální sítě, u větších souborů např. YouTube.

Hitfilm Express

Bezplatný nástroj pro editaci, střih a úpravu videa. Obsahuje velké množství přechodových efektů, úpravu barev, možnost nahrávání dabingu a mnoho dalších efektů úprav. Hitfilm Express je kompletním nástrojem pro práci s domácími videonahrávkami, ale dokáže poskytnout i výstup v profesionální kvalitě.

Windows Movie Maker

Jednoduchý nástroj pro práci s videi staženými z digitální videokamery nebo fotoaparátu. Pomocí tohoto nástroje můžete editovat, vytvářet, a dokonce i sdílet svoje domácí videozáznamy. Editovat lze obraz i zvuk nahrávek. Když si videozáznam upravíte podle svých přání, např. doplněním zvuků, či speciálních efektů, můžete jej uveřejnit na webu, či uložit zpět na disk.

Camtasia Studio

Kompletní nástroj pro nahrávání aktuální činnosti na vašem počítači. Dokáže přehrávat videa, zachytit vše na monitoru, zpracovat videa. Vhodný nástroj pro přípravu prezentací. Ovládání programu je velmi jednoduché, stačí zmáchnout tlačítko pro nahrávání a dále se o vše postará průvodce nahráváním. Pomocí časové osy a scénáře můžete sestavit výsledné video. V programu totiž lze stříhat, přidávat audio a video scény atd.

Redakční rada:

Jaroslav Jindra, Jana Kubátová, Petr Klíma,
Kateřina Špačková, Pavel Štáfek, Michaela Štáfková

DIGI zpravodaj 17 | Rok vydání: 2021

www.portaldigi.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

DigiStrategie
2020 | rozvoj systémové
podpory digitální
gramotnosti